

Ὁ Ἅγιος Διονύσιος καὶ ἡ ἀγάπη στοὺς ἐχθροὺς

π. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης

α) Στὸ συναξάρι τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐκ Ζακύνθου (1547-1622), ποὺ ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ στὶς 17 Δεκεμβρίου, ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς:

“Μία μέρα ὁ δολοφόνος τοῦ ἀδελφοῦ του Ἁγίου ἔφθασε στὴ Μονὴ κυνηγημένος ἀπὸ τὶς ἀρχές καὶ τοὺς συγγενεῖς τοῦ θύματος, καὶ ζήτησε καταφύγιο ἀπὸ τὸν ἅγιο Διονύσιο, χωρὶς νὰ ξέρει γιὰ ποιὸν ἐπρόκειτο. Μαθαίνοντας τὸ λόγο τῆς καταδίωξης καὶ τὴν ταυτότητα τοῦ θύματος, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ προχώρησε πρὸς τὸν δολοφόνου μὲ συμπόνια, τὸν παρηγόρησε, τὸν παρότρυνε νὰ μετανοήσῃ καὶ τὸν ἔκρυψε”.

β) “Ὅταν οἱ ἀστυνομικοὶ ἔφθασαν στὸ μοναστήρι, ὁ ἅγιος ὑποκρίθηκε ἄγνοια καὶ προσπάθησε μὲ λόγια εἰρηνικὰ νὰ τοὺς καθησυχάσῃ. Μόλις ἐκεῖνοι ἀπομακρύνθηκαν, ἔβγαλε τὸν δολοφόνου ποὺ εἶχε παραλύσει ἀπὸ τρόμο καὶ ἔκπληξη, καὶ τὸν ἄφησε ἐλεύθερο νὰ ἐργαστεῖ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς του”. Ἡ στάση αὐτὴ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου φαίνεται παράδοξη καὶ ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ. Βρίσκεται ὅμως σὲ ἀπόλυτη συμφωνία μὲ τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ: “Νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σας. Εὐεργετεῖτε ὅσους σᾶς μισοῦν. Δίνετε εὐχὲς σὲ ὅσους σᾶς δίνουν κατάρεις, προσεύχεσθε γι’ αὐτοὺς ποὺ σᾶς κακομεταχειρίζονται” (Λουκ. 6, 27-28).

γ) Πολλοί, ἀκόμη καὶ χριστιανοί, θεωροῦν ὅτι τὸ εὐαγγελικὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἐχθροὺς εἶναι οὐτοπικό, ἀνέφικτο καὶ ἀνεφάρμοστο. Ἄλλοι διατείνονται ὅτι ἀφορᾷ μικρὲς κλειστὲς κοινότητες ἢ τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν. Ἄλλοι πάλι τὸ δέχονται ἰδεολογικά, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐφαρμόζουν πρακτικά. Ἄλλοι, γιὰ νὰ τὸ ἀπορρίψουν,

έπικαλοῦνται τὸ δυτικὸ μεσαίωνα καὶ τοὺς θρησκευτικοὺς πολέμους ποὺ αἱματοκύλησαν τὴ γηραιὰ ἥπειρο.

δ) Ἀλλὰ καὶ ἡ νεότερη δυτικὴ φιλοσοφία παρερμήνευσε τὸ νόημα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Ὁ Kant τὴν κατενόησε ὡς καθῆκον, ὁ Schopenhauer ὡς συμπόνια καὶ ὁ Nietzsche ὡς ἔκφραση ἐσωτερικῆς ἀδυναμίας. Καὶ τὸ ἐρώτημα ποὺ εὐλόγα ἀνακύπτει εἶναι: Τελικά, ποιά ἀπήχηση μπορεῖ νὰ ἔχει στὴ σύγχρονη ἀνταγωνιστικὴ καὶ ἀτομοκεντρικὴ κοινωνία τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἐχθρούς; Κι ὅμως, τὸ ἐρώτημα μπορεῖ νὰ ἀντιστραφεῖ: Μπορεῖ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη νὰ εἶναι ἀληθινὴ καὶ αὐθεντικὴ ἐὰν δὲν περιλαμβάνει καὶ τοὺς ἐχθρούς;

ε) Ὁ Ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης γράφει ὅτι “ἡ ψυχὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει εἰρήνη ἂν δὲν προσεύχεται γιὰ τοὺς ἐχθρούς... Χωρὶς τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ δὲν μποροῦμε ν’ ἀγαποῦμε τοὺς ἐχθρούς μας... Ἄν δὲν ἔχεις ἀγάπη, τότε τουλάχιστον μὴν τοὺς διαβάλλεις καὶ μὴν τοὺς καταριέσαι, καὶ τότε καλύτερο θὰ εἶναι... Ὅποιος, ὅμως, σκέφτεται τὸ κακὸ γιὰ τοὺς ἐχθρούς του, σημαίνει πὼς δὲν ἔχει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν γνώρισε ἀκόμη τὸν Θεό... μᾶλλον κάποιον πονηρὸ πνεῦμα εἰσῆλθε στὴν καρδιά του καὶ τῆς φέρνει κακοὺς λογισμούς”.

Πηγή: Ἱερά Μονὴ Ἀγίου Ἰωάννου Καρέα